

e-ISSN: 2630-631X

Uzaktan Eğitim Sürecinde Öğretmenlerin Dijital Okuryazarlık Düzeylerinin İncelenmesi**Article Type**

Research Article

Subject Area

Education

Examination of Digital Literacy Levels of Secondary School Teachers in The Process of Distance Education

Vol: 8

Doç.Dr. Cevat EKER¹ Uzm. Hüseyin BİNGÖL²

Issue: 56

¹Zonguldak Bülent Ecevit Üniversitesi, Ereğli Eğitim Fakültesi, Zonguldak, Türkiye

Year: 2022

²Zonguldak Bülent Ecevit Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Zonguldak, Türkiye

Pp: 471-480

ÖZET

Arrival

02 January 2022

Published

28 February 2022

Bu araştırmanın amacı, uzaktan eğitim sürecinde ortaokul öğretmenlerinin dijital okuryazarlık düzeyleri çeşitli değişkenlere göre incelemektir. Bu genel amaç ile birlikte, ortaokul öğretmenlerinin dijital okuryazarlık düzeyleri; cinsiyet, mesleki kıdem, branş ve mezuniyet durumları değişkenleri açısından karşılaştırılmıştır. Bu bakımdan bu araştırma betimsel nitelikli nedensel karşılaştırma araştırmasıdır. Araştırmanın örneklem grubunu, 2020-2021 eğitim - öğretim yılında Zonguldak ili Merkez, Kilimli ve Kozlu ilçelerindeki ortaokullarda görev yapan 399 öğretmen oluşturmaktadır. Araştırmanın örneklemini oluşturulurken kolay ulaşılabilir/elverişli örneklem yöntemi seçilmiştir. Araştırmada veri toplamak amacıyla "Kişisel Bilgiler Formu" ile "Dijital Okuryazarlık Ölçeği" kullanılmıştır. Araştırmada ortaokul öğretmenlerinin dijital okuryazarlık düzeylerinin belirlenmesi için frekans (f), yüzde (%), aritmetik ortalama ($\bar{X}$) ve standart sapma (SS) kullanılmıştır. Nedensel karşılaştırma deseni için gruplar arası ortalamaların karşılaştırılmasında hangi istatistiklerin kullanılacağını belirlemek amacıyla puan dağılımları incelenmiştir. Kolmogrow-Smirnov testi, çarpıklık ve basıklık katsayıları incelendiğinde puan dağılımlarının normal dağılım sergilemediği görülmektedir. Bundan dolayı uzaktan eğitim sürecinde ortaokul öğretmenlerinin, dijital okuryazarlık düzeylerinin belirlenen demografik özelliklere (cinsiyet, mesleki kıdem, branş, mezuniyet durumu) göre farklılaşp farklılaşmadığını belirlemek için iki grup ortalamalarının karşılaştırılmasında bağımsız gruplar için Mann-Whitney U Testi, ikiden fazla grup ortalamaları karşılaştırılmasında ise Kruskal Wallis Testi kullanılmıştır. Araştırma sonucunda, uzaktan eğitim sürecinde ortaokul öğretmenlerinin dijital okuryazarlıkları yüksek düzeyde olduğu, uzaktan eğitim sürecinde ortaokul öğretmenlerinin cinsiyet, mesleki kıdem, branş değişkenleri ile dijital okuryazarlık düzeyleri arasında anlamlı farklılık olduğu ve mezuniyet durumu değişkeni ile dijital okuryazarlık düzeyleri arasında ise anlamlı farklılık olmadığı sonucu bulunmuştur. Elde edilen sonuçlar alan yazın kapsamında tartışılmış ve önerilerde bulunulmuştur.

Article ID 1344

Doi Number

<http://dx.doi.org/10.31576/smryj.1344>**Anahtar Kelimeler:** Uzaktan Eğitim, Öğretmen, Dijital Okuryazarlık**How to Cite This****Article**

Eker, C. & Bingöl, H. (2022). "Uzaktan Eğitim Sürecinde Öğretmenlerin Dijital Okuryazarlık Düzeylerinin İncelenmesi",

International Social Mentality and

Researcher Thinkers

Journal, (Issn:2630-631X) 8(56): 471-480.

Social Mentality And Researcher Thinkers is licensed under a Creative Commons Attribution-NonCommercial 4.0 International License.

ABSTRACT

The aim of this research is to analyze the digital literacy levels of secondary school teachers in the distance education process according to various variables. With this general purpose, secondary school teachers' digital literacy levels were compared in terms of variables such as gender, professional seniority, branch and graduation status. In this respect, this research is a descriptive causal comparison research. The study group of the research consists of 399 teachers working in secondary schools in the Central, Kilimli and Kozlu districts of Zonguldak province in the 2020-2021 academic year. While creating the sample of the research, the easily accessible/convenient sampling method was chosen. "Personal Information Form" and "Digital Literacy Scale" were used to collect data in the study. Frequency (f), percentage (%), arithmetic mean ($\bar{X}$) and standard deviation (SD) were used to determine the digital literacy levels of secondary school teachers in the study. For the causal comparison design, score distributions were examined to determine which statistics would be used to compare means between groups. When Kolmogrow-Smirnov test, skewness and kurtosis coefficients are examined, it is seen that the score distributions do not show normal distribution. For this reason, in order to determine whether the digital literacy levels of secondary school teachers in the distance education process differ according to the determined demographic characteristics (gender, professional seniority, branch, graduation status) for independent groups, the Mann-Whitney U Test for comparing the averages of two groups and the Kruskal Wallis Test for comparing the averages of more than two groups. used. As a result of the research, secondary school teachers have a high level of digital literacy in the distance education process, there is a significant difference between the gender, professional seniority, branch variables and digital literacy levels of secondary school teachers in the distance education process, and there is no significant difference between the graduation status variable and digital literacy levels. The results obtained were discussed within the scope of the literature and suggestions were made.

Keywords: Distance Education, Teacher, Digital Literacy**1. GİRİŞ**

2019 yılı aralık ayında Çin'in Wuhan kentinde ortaya çıkarak dünyayı kısa sürede etkisi altına alan Covid-19 salgını dünya genelinde yüz yüze eğitim-öğretim faaliyetlerine ara verilmesine neden olmuştur. Salgın sürecinin getirmiş olduğu olumsuzluklardan ülkemiz de fazlasıyla etkilenmiş ve 2019-2020 eğitim-öğretim yılı ikinci döneminde Milli Eğitim Bakanlığının aldığı kararla 13 Mart 2019 tarihinden itibaren yüz yüze eğitim-öğretim faaliyetlerine ara verilmiştir. Eğitim öğretim faaliyetlerinin devam edebilmesi için genellikle yükseköğretimde kullanılan uzaktan eğitim modeli ilkökul, ortaokul ve ortaöğretim öğrencileri üzerinde de

uygulanmaya başlanmıştır. Eğitim ve öğretim faaliyetlerinin devam edebilmesi için uzaktan eğitim amodeline geçilerek EBA, EBA TV, Zoom ve Skype gibi eğitim-öğretim platformları kullanılmaya başlanmıştır. Yaşanan bu gelişmeler eğitim ve öğretimin uygulayıcısı olan öğretmenlerin dijital okuryazarlık düzeylerinin önemini ortaya çıkarmıştır

Paul Gilster (1997); dijital okuryazarlığı "Bilgisayarlarla sunulan çeşitli kaynaklardan elde edilen bilgiyi kullanabilme ve anlama yeteneği" olarak tanımlamış ve dijital okuryazarlık düzeyine erişen öğretmenlerin farklı kaynaklar yoluyla da elde edilen bilgileri değerlendirebilme becerisine sahip olmaları gerektiğini belirtmiştir. Hull, Mikulecky, Clair ve Kerka (2003) dijital okuryazarlığı, dijital alandaki bilgileri iletme, değerlendirme ve özümseme yeteneği olarak tanımlamış; öğretmenlerin dijital okuryazarlıklarının sadece teknolojik yazılımları kullanması, resim ve grafikleri çözümüleme becerileri ile sınırlı kalmaması gerektiğini ifade etmişlerdir. Bunun yanında öğretmenlerin, sahip oldukları dijital okuryazarlık becerilerini anlamlandırmasının, dijital okuryazarlığın önemli bir parçası olacağını belirtmişlerdir. Kim (2019) dijital okuryazarlığı, dijital ortamlarda yer alan bilgi ve teknolojileri doğru kullanma becerisi olarak tanımlamış, bireylerin yaratıcı ve eleştirel düşüncelerine destek olabilecek temel yeterlilikleri sağlamada yardımcı olabileceğini ifade etmiştir. Morrison ve Garcia (2011) dijital okuryazarlığı, teknolojik araçları kullanarak bilgiye ulaşmak, bilgiyi kullanmak ve oluşturmak; dijital ortamda çeşitli yazılımlar vasıtasıyla dijital araçları kullanma becerisi olarak tanımlamıştır. Aviram ve Alkalai (2006) dijital okuryazarlık kavramını dijital teknolojilerin büyük bir hızla gelişmesinin, gelişmekte olan ülkelerde dijital ortamlardaki problemleri çözmek için sahip olunan beceriler olarak tanımlamıştır.

Dijital teknolojiler aracılığıyla bilginin hızlı bir şekilde elde edilmesi, güvenli bilgiye ulaşma ve bilgi üretme gibi becerilerin dijital okuryazarlık sayesinde elde edildiği söylenebilir. Benedetto (2006) öğretmenlerin eğitimde meydana gelen yenilikleri okullarda doğru uygulamaları kullanarak gerçekleştirmek için dijital okuryazarlık özelliklerine sahip olması gerektiğini belirtmiştir. Ayrıca bireylerden sahip olmaları beklenen 21.yy becerileri ile öğretim programının amaçları örtüştüğü görülmektedir. 21. Yy becerilerinden biri olan "bilgi, Medya ve Teknoloji Becerileri" bireylerin toplumsal yaşama uyum sağlayabilmek için bilgi, medya ve teknoloji becerilerini en doğru ve aktif biçimde kullanmalarını amaçlamaktadır (Eker ve Kurum, 2022; Eker ve Elekoğlu, 2020). Çok fazla bilginin bir arada olduğu teknolojik ortamlarda araştırma yapabilmeyi, doğru ve yanlış bilgiyi ayırt edebilmeyi ve ihtiyacı olan bilgiyi seçip kullanabilmeyi gerektirir.

Günümüzde bireylerin başarılı olması için, rutin olmayan yaratıcı görevler yapabilmelerine her zamankinden daha fazla gereksinimi vardır (Erdoğan ve Eker, 2020). Bu sebeple dijital okuryazarlık becerilerinin günümüzde eğitim sistemi içinde önemli bir duruma geldiği düşünülmektedir. Doğru ve güvenilir bilgiye ulaşmada, bireylerin dijital araçları iyi kullanması etkilidir. Bunun yanında dijital ortamda elde edilen bilgilerin ne derecede doğru ve güvenilir olduğu da önemlidir. Ayrıca son yıllarda dolandırılma, kişisel bilgilerin çalınması, zararlı yazılımlar, istismar ve sanal zorbalık gibi olumsuz olayların olması dijital okuryazarlığın önemini büyük ölçüde artırdığı düşünülmektedir.

Son yıllarda öğretmenlik özel uzmanlık bilgisi ve becerisi gerektiren bir meslek olarak kabul edilmektedir (Eker, 2015). Bu nedenle, öğretmenlerin dijital teknolojik araçları güvenli bir şekilde kullanabilmeleri, doğru ve güvenilir bilgiye kısa sürede erişim sağlamaları, karşılaştıkları sorunlarda çözüm üretebilmeleri onların dijital okuryazarlık becerisi kazanmaları ile mümkün olabileceği düşünülmektedir. Onursoy (2018) öğretmenlerin dijital okuryazarlık becerilerinin yeni teknolojilerin kullanımında önemli bir ölçüt olduğunu belirtmiş, bu beceri ile karşılaşılan problemlerde etkili çözüm yolları üretebileceğini belirtmiştir. Eshet (2002) dijital okuryazarlığın önemini teknolojiyi doğru kullanabilme yeteneği olarak tanımlamış, bireylerin ayrıntılı ve esnek düşünerek, yaratıcı davranarak daha kapsamlı ve doğru verilerin elde edilebileceğini ifade etmiştir. Gilster (1997) dijital okuryazarlığı yeterlilik ve deneyim kavramları ile ilişkilendirmiş ve dijital okuryazarlığın interneti kullanma konusundaki yeterliliklerin ve oluşturulan deneyimlerin dijital okuryazarlık düzeyleri üzerinde etkili olduğunu belirtmiş bunun yanında bu yeterliliklerin tek başına etkili olmadığını yaşanan gelişmeleri de takip ederek fikir sahibi olunması gerektiğini ifade etmiştir.

Dijital okuryazarlık kavramının günümüzde önemli bir hale gelmesiyle birlikte bu kavramla ilgili yurt içinde ve yurt dışında araştırmaların (Korkmaz, 2020; Boyacı, 2019; Arslan, 2019; Cote ve Miliner, 2018; Özerbaş ve Kuralbayeva, 2018; Öçal, 2017; Doyle Jones, 2015; Hatlevik, 2009) yapıldığı görülmektedir. Literatürde yapılan çalışmalar incelendiğinde çalışmaların genelde öğretmenler ve öğretmen adayları üzerinde yoğunlaştığı görülmektedir. Yapılan araştırmaların büyük bir bölümünde öğretmenlerin ve öğretmen adaylarının dijital okuryazarlık düzeylerinin yüksek düzeyde olduğu sonucu ortaya çıkmıştır. Bu sonucun ortaya çıkmasında dijital araçların ve uzaktan eğitim platformlarının eğitim sürecinde sıklıkla kullanılmasının

etkili olduğu söylenebilir. Buradan hareketle uzaktan eğitim sürecinde ortaokul öğretmenlerinin dijital okuryazarlık düzeylerinin incelenmesinin alana katkı sağlayacağı düşünülmektedir.

1.1. Araştırmanın amacı ve alt problemler

Bu çalışmada uzaktan eğitim sürecinde öğretmenlerin dijital okuryazarlık düzeylerinin (cinsiyet, mesleki kıdem, branş ve mezuniyet durumlarına göre değişiminin) incelenmesi amaçlanmıştır. Bu amaç doğrultusunda aşağıdaki alt problemlere yanıt aranmıştır.

- ✓ Uzaktan eğitim sürecinde ortaokul öğretmenlerinin dijital okuryazarlıkları ne düzeydedir?
- ✓ Uzaktan eğitim sürecinde ortaokul öğretmenlerin dijital okuryazarlıkları cinsiyete göre değişmekte midir?
- ✓ Uzaktan eğitim sürecinde ortaokul öğretmenlerin dijital okuryazarlıkları mesleki kıdeme göre değişmekte midir?
- ✓ Uzaktan eğitim sürecinde ortaokul öğretmenlerin dijital okuryazarlıkları branşa göre değişmekte midir?
- ✓ Uzaktan eğitim sürecinde ortaokul öğretmenlerin dijital okuryazarlıkları mezuniyet durumlarına göre değişmekte midir?

2. YÖNTEM

2.1. Araştırmanın Modeli

Uzaktan eğitim sürecinde ortaokul öğretmenlerin dijital okuryazarlık düzeylerinin incelenmesinin amaçlandığı bu çalışma tarama modelinde betimsel bir araştırmadır. Betimsel araştırmalar başka bir söylemle tarama araştırmaları geçmişte olmuş veya şu anda olan durumları bulunduğu haliyle belirleyip açıklamayı amaçlayan araştırma modelidir (Karasar 2020).

2.2. Evren ve Örneklem

Araştırmanın evrenini Zonguldak ili Merkez, Kilimli ve Kozlu ilçelerinde ortaokullarda görev yapmakta olan 626 öğretmen oluşturmaktadır. Araştırmanın örneklemini ise doksan üç (93) Türkçe, kırk beş (45) matematik, altmış dokuz (69) fen bilimleri, elli bir (51) sosyal bilgiler, kırk beş (45) İngilizce, yirmi yedi (27) din kültürü ve ahlak bilgisi ve altmış dokuz (69) yetenek dersi(müzik, resim, beden eğitimi, teknoloji tasarımı) öğretmeni olmak üzere üç yüz doksan dokuz (399) ortaokul öğretmeni oluşturmaktadır. Araştırmanın örneklemini oluşturulurken kolay ulaşılabilir/elverişli örneklem yöntemi seçilmiştir. Kolay ulaşılabilir veya elverişli örnekleme tamamen mevcut olan, ulaşması hızlı ve kolay olan ögelere dayanır (Malhotra 2004).

Tablo 2.1: Öğretmenlerin Sosyo-Demografik Değişkenlere Göre Dağılımı

Sosyo-Demografik Değişkenler	Gruplar	F	%
Cinsiyet	Kadın	228	57.14
	Erkek	171	42.86
	0-5 yıl	78	19.5
	6-10 yıl	90	22.5
Mesleki Kıdem	11-15 yıl	117	29.3
	16-20 yıl	27	6.7
	21-25 yıl	36	9.0
	26 yıl ve üzeri	51	12.7
Branş	Türkçe	93	23,3
	Matematik	45	11,27
	Fen Bilimleri	69	17,23
	Sosyal Bilgiler	51	12,78
	İngilizce	45	11,27
Mezuniyet Durumları	Din Kültürü ve Ahlak Bil.	27	6,76
	Yetenek Dersleri(beden eğitimi, resim, müzik, teknoloji tasarımı)	69	17,29
	Lisans	354	88,7
	Lisansüstü	45	11,3

Tablo 2.1. incelendiğinde araştırmaya katılan öğretmenlerin %56,39'unun kadın %43,61'inin erkek öğretmenlerden oluştuğu görülmektedir. Bu verilere göre araştırmaya katılan öğretmenlerinin yarısından fazlasının kadın, geriye kalan kısmının da erkek öğretmenler olduğu söylenebilir. Araştırmaya katılan öğretmenlerin mesleki kıdeme göre dağılımı incelendiğinde öğretmenlerin %19,5'inin 0-5 yıl, %22,5'inin 6-10 yıl, %29,3'ünün 11-15 yıl, %6,7'sinin 16-20 yıl, % 9'unun 21-25 yıl aralığında ve % 12,7'sinin de 26 yıl ve üzeri mesleki kıdeme sahip oldukları görülmektedir. Araştırmaya katılan öğretmenlerin branşa göre dağılımı incelendiğinde araştırmaya katılan öğretmenlerin % 23,3'ünün Türkçe, %11,3'ünün matematik %17,2'sinin

fen bilimleri, %12,7'sinin sosyal bilgiler, %11,2'sinin İngilizce, % 6,7'sinin din kültürü ve ahlak bilgisi ve % 17,2'sinin yetenek dersi (beden eğitimi, resim, müzik ve teknoloji tasarımı) öğretmenleri olduğu görülmektedir. Araştırmaya katılan öğretmenlerin mezuniyet durumlarına göre dağılımı incelendiğinde araştırmaya katılan öğretmenlerin %88,7'sinin lisans mezunu, % 11,3'ünün ise lisansüstü programlardan mezun olan öğretmenler olduğu görülmektedir.

2.3. Veri Toplama Aracı

Araştırmanın verileri “Dijital Okuryazarlık Ölçeği” ile öğretmenlerin demografik özelliklerini belirlemek amacıyla “Kişisel Bilgi Formu” kullanılmıştır.

Dijital okuryazarlık ölçeği: Ölçek Ng (2012) tarafından geliştirilmiş, Hamutoğlu, Güngören, Gür Erdoğan ve Kaya Uyanık (2017) tarafından Türkçeye uyarlanmıştır. Ölçek 17 madde ve 4 alt boyuttan (bilişsel, sosyal, teknik ve tutum) oluşmaktadır. Hazırlanan veri toplama aracı kişisel bilgilerin ve maddelerin yer aldığı iki bölümden oluşmaktadır. Ölçek maddelerinin değerlendirilmesinde “Kesinlikle Katılıyorum” (5), “Katılıyorum” (4), “Kararsızım” (3), “Katılmıyorum” (2), “Kesinlikle Katılmıyorum” (1) ifadelerinden oluşan 5 puanlı beşli Likert tipi ölçek kullanılmıştır. Ölçeğin güvenilirliğini ortaya koymak amacıyla Cronbach Alpha değerleri hesaplanmıştır. Araştırmadan elde edilen Cronbach Alpha değerleri; tutum alt boyutunda 0,88, teknik alt boyutunda 0,94, bilişsel alt boyutunda 0,80 ve sosyal alt boyutunda 0,74, ölçeğin genelinde ise 0,95 olarak hesaplanmıştır. Ölçekten alınabilecek toplam puan 17-85 aralığındadır. Ölçeğin puan ortalamaları yorumlanırken; 1.00-1.80 arası düşük, 1.81-2.60 arası düşük, 2.61-3.40 arası orta, 3.41-4.20 arası yüksek, 4.21-5.00 arası çok yüksek aralıklarında yer alan puan aralıkları kullanılmıştır.

Kişisel Bilgiler Formu: Ölçme aracında araştırmanın amacını belirten ve araştırmaya katılan öğretmenlerin cinsiyet, kıdem, branş ve mezuniyet durumları gibi demografik özelliklerini belirlemeyi amaçlayan bölümdür.

2.4. Verilerin Toplanması ve Analizi

Araştırma verilerinin betimlenmesi için frekans (f), yüzde (%), ortalama ($\bar{X}$) ve standart sapma (Ss) kullanılmıştır. Puanların normal dağılımlarının incelenmesi için basıklık ve çarpıklık katsayıları ve Kolmogorow-Smirnov testi incelenmiştir. Puanların normalliğine ilişkin istatistikler tablo 2.2.'te verilmiştir.

Tablo 2. 1: Puanların Dağılımına İlişkin Normallik Testi Sonuçları

Ölçüm	$\bar{X}$	SS	Basıklık		Çarpıklık		K-S Testi
			Katsayı	Standart H.	Katsayı	Standart H.	
Dijital Okuryazarlık	3.58	0.94	1.164	0.244	-1.214	0.122	0.00

*K-S Test: Kolmogorow-Smirnov Testi; $p > 0,05$

Tablo 2.2. incelendiğinde uzaktan eğitim sürecinde ortaokul öğretmenlerinin dijital okuryazarlık ölçeğine ilişkin çarpıklık ve basıklık katsayılarının tüm ölçeklerde basıklık (Kurtosis) ve çarpıklık (Skewness) katsayısı değerlerinin ± 1 aralığında değiştiği görülmektedir. Ayrıca ölçeklerin Kolmogorow-Smirnov testi sonuçları $p > 0,05$ olduğu görülmektedir. Bu değer aralıklarında ölçeklerden elde edilen puanlarının normal dağılım göstermediği görülmüştür. Elde edilen verilerin normal bir dağılım göstermemesinden dolayı parametrik olmayan karşılaştırma istatistiklerinden Mann Whitney U ile Kruskal-Wallis testleri kullanılmıştır.

3. BULGULAR

Araştırmanın birinci alt problemi “Uzaktan eğitim sürecinde ortaokul öğretmenlerinin dijital okuryazarlıkları ne düzeydedir? Şeklinde ifade edilmiştir. Bu alt probleme bağlı olarak elde edilen bulgular tablo3.1. de sunulmuştur.

Tablo 3. 1: Ortaokul Öğretmenlerinin Dijital Okuryazarlık Düzeylerine İlişkin Ortalama Ve Standart Sapma Değerleri

Puan	N	$\bar{X}$	Ss
Tutum	399	4.08	.88
Teknik	399	4.10	1.01
Bilişsel	399	3.76	1.06
Sosyal	399	3.92	1.00
Dijital Okuryazarlık Düzeyleri(Genel)	399	3.95	.87

Tablo 3.1. incelendiğinde uzaktan eğitim sürecinde ortaokul öğretmenlerinin dijital okuryazarlık ölçeğinin “Tutum” alt boyutuna ait puanlar ($\bar{X}=4.08$; $SS= 0.88$) şeklindedir. Buna göre uzaktan eğitim sürecinde ortaokul öğretmenlerinin dijital okuryazarlık düzeylerinin tutum alt boyutunda yüksek düzeyde olduğunu görülmektedir. Uzaktan eğitim sürecinde ortaokul öğretmenlerinin dijital okuryazarlık ölçeğinin “Teknik” alt boyutuna ait puanlar ($\bar{X}=4.10$; $SS= 1.01$) şeklindedir. Buna göre uzaktan eğitim sürecinde ortaokul öğretmenlerinin dijital okuryazarlık düzeylerinin teknik alt boyutunda yüksek düzeyde olduğu görülmektedir. Uzaktan eğitim sürecinde ortaokul öğretmenlerinin dijital okuryazarlık ölçeğinin “Bilişsel” alt boyutuna ait

puanlar ($\bar{X}=3,76$; $SS=1.06$) şeklindedir. Buna göre uzaktan eğitim sürecinde ortaokul öğretmenlerinin dijital okuryazarlık düzeylerinin bilişsel alt boyutunda yüksek düzeyde olduğu görülmektedir. Uzaktan eğitim sürecinde öğretmenlerin dijital okuryazarlık ölçeğinin “Sosyal” alt boyutuna ait puanlar ($\bar{X}=3,92$; $SS=1.00$) şeklindedir. Buna göre uzaktan eğitim sürecinde ortaokul öğretmenlerinin dijital okuryazarlık düzeylerinin sosyal alt boyutunda yüksek düzeyde olduğu görülmektedir. Uzaktan eğitim sürecinde ortaokul öğretmenlerinin dijital okuryazarlık düzeylerine yönelik aldıkları genel puanlar ($\bar{X}=3,95$; $SS=.87$) şeklindedir. Buna göre ortaokul öğretmenlerinin dijital okuryazarlıklarının yüksek düzeyde olduğu görülmektedir.

Araştırmanın ikinci alt problemi “Uzaktan eğitim sürecinde ortaokul öğretmenlerin dijital okuryazarlıkları cinsiyete göre değişmekte midir?” Şeklinde ifade edilmiştir. Bu alt probleme ilişkin bulgular tablo 3.2.’de verilmiştir.

Tablo 3. 2: Öğretmenlerin Dijital Okuryazarlık Düzeylerinin Cinsiyete Göre Karşılaştırılması

Alt Boyutlar	Cinsiyet	N	Sıra Ortalaması	Sıra Toplamı	U	P
Tutum	Kadın	228	192,34	43854,00	17748.000	.124
	Erkek	171	210,21	35946,00		
Teknik	Kadın	228	182,28	41559,00	15453,000	.000
	Erkek	171	223,63	38241,00		
Bilişsel	Kadın	228	186,24	42463,50	16357,000	.005
	Erkek	171	218,34	37336,50		
Sosyal	Kadın	228	175,13	39930,00	13824,000	.000
	Erkek	171	233,16	39870,00		
Cinsiyet(Genel)	Kadın	228	182,38	41581,50	15475,500	.000
	Erkek	171	233,50	38218,50		

$P<0.05$

Tablo 3.2. incelendiğinde, uzaktan eğitim sürecinde ortaokul öğretmenlerinin dijital okuryazarlık düzeylerinin cinsiyet değişkenine göre farklılaşma gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla Mann Whitney- U testinden elde edilen sonuçlar görülmektedir. “Tutum” alt boyutunda kadın ve erkek ortaokul öğretmenlerinin ($U=17778.000$; $P=.124$) değeri ile aralarında anlamlı bir farklılaşma göstermediği tespit edilmiştir. “Teknik” alt boyutunda kadın ve erkek ortaokul öğretmenlerinin ($U=15453.000$; $P=.000$) değeri ile aralarında anlamlı bir farklılaşma gösterdiği tespit edilmiştir. “Bilişsel” alt boyutunda kadın ve erkek ortaokul öğretmenlerinin ($U=16357.000$; $P=.005$) değeri ile aralarında anlamlı bir farklılaşma gösterdiği tespit edilmiştir. “Sosyal” alt boyutunda kadın ve erkek ortaokul öğretmenlerinin ($U=13824.000$; $P=.000$) değeri ile aralarında anlamlı bir farklılaşma gösterdiği tespit edilmiştir. Uzaktan eğitim sürecinde ortaokul öğretmenlerinin “Cinsiyet” boyutundan aldıkları genel puanlar ($U=15475.500$; $.000$) şeklindedir. Bu bulguya göre uzaktan eğitim sürecinde ortaokul öğretmenlerinin dijital okuryazarlık düzeylerinde erkek öğretmenlerin lehine göre anlamlı bir farklılık bulunmuştur.

Araştırmanın üçüncü alt problemi “Uzaktan eğitim sürecinde ortaokul öğretmenlerin dijital okuryazarlıkları mesleki kıdeme göre değişmekte midir?” Şeklinde ifade edilmiştir. Bu alt probleme ilişkin bulgular tablo 3.3.’te verilmiştir.

Tablo 3. 3: Öğretmenlerin Dijital Okuryazarlık Düzeylerinin Mesleki Kıdeme Göre Karşılaştırılması

Alt Boyutlar	Mesleki Kıdem	N	Sıra Ortalaması	Sd	X ²	P	Fark
Tutum	0-5 yıl	78	222.50	5	23.904	.000	Vardır
	6-10 yıl	90	173.60	5			
	11-15 yıl	117	223.62	5			
	16-20 yıl	27	236.33	5			
	21-25 yıl	36	162.75	5			
Teknik	26 yıl ve üzeri	51	165.06	5	75.975	.000	Vardır
	0-5 yıl	78	267.90	5			
	5-10 yıl	90	191.70	5			
	10-15 yıl	117	224.27	5			
	15-20 yıl	27	184.17	5			
Bilişsel	20-25 yıl	36	120.75	5	17.058	.004	Vardır
	25 yıl ve üzeri	51	119.44	5			
	0-5 yıl	78	218.00	5			
	6-10 yıl	90	208.15	5			
	11-15 yıl	117	206.96	5			
Sosyal	16-20 yıl	27	226.83	5	61.388	.000	Vardır
	21-25 yıl	36	164.00	5			
	26 yıl ve üzeri	51	153.32	5			
	0-5 yıl	78	247.48	5			
	6-10 yıl	90	214.35	5			
	11-15 yıl	117	218.96	5			

	16-20 yıl	27	180.83	5			
	21-25 yıl	36	111.25	5			
	26 yıl ve üzeri	51	131.35	5			
	0-5 yıl	78	248.47	5			
	6-10 yıl	90	217.62	5			
Mesleki Kıdem (Genel)	11-15 yıl	117	219.72	5	54.264	0.003	Vardır
	16-20 yıl	27	182.74	5			
	21-25 yıl	36	113.11	5			
	26 yıl ve üzeri	51	133.37	5			

P<0.05

Tablo 3.3. incelendiğinde, uzaktan eğitim sürecinde ortaokul öğretmenlerinin dijital okuryazarlık düzeylerinin mesleki kıdeme göre farklılaşma durumunu belirlemek amacıyla Kruskal Vallies testinden elde edilen sonuçlar görülmektedir. “Tutum” alt boyutundan ortaokul öğretmenlerinin aldıkları puanlar ($X^2=23.904$; $Sd=3$; $P=0.000$) şeklindedir. Buna göre uzaktan eğitim sürecinde ortaokul öğretmenlerinin mesleki dijital okuryazarlık düzeylerinin tutum alt boyutuna yönelik algılarının mesleki kıdem değişkenine göre anlamlı bir farklılaşma gösterdiği bulunmuştur. “Teknik” alt boyutundan ortaokul öğretmenlerinin aldıkları puanlar ($X^2=75.975$; $Sd=3$; $P=0.000$) şeklindedir. Buna göre uzaktan eğitim sürecinde ortaokul öğretmenlerinin dijital okuryazarlık düzeylerinin teknik alt boyutuna yönelik algılarının mesleki kıdem değişkenine göre anlamlı bir farklılaşma gösterdiği bulunmuştur. “Bilişsel” alt boyutundan ortaokul öğretmenlerinin aldıkları puanlar ($X^2=17.058$; $Sd=3$; $P=0.004$) şeklindedir. Buna göre uzaktan eğitim sürecinde ortaokul öğretmenlerinin dijital okuryazarlık düzeylerinin bilişsel alt boyutuna yönelik algılarının mesleki kıdem değişkenine göre anlamlı bir farklılaşma gösterdiği bulunmuştur. “Sosyal” alt boyutundan ortaokul öğretmenlerinin aldıkları puanlar ($X^2=61.388$; $Sd=3$; $P=0.000$) şeklindedir. Buna göre uzaktan eğitim sürecinde ortaokul öğretmenlerinin dijital okuryazarlık düzeylerinin sosyal alt boyutuna yönelik algılarının mesleki kıdem değişkenine göre anlamlı bir farklılaşma gösterdiği bulunmuştur. Uzaktan eğitim sürecinde ortaokul öğretmenlerinin dijital okuryazarlık düzeylerinin mesleki kıdem alt boyutuna yönelik genel puanları ($X^2=54.264$; $Sd=5$; $P=.003$) şeklindedir. Buna göre uzaktan eğitim sürecinde ortaokul öğretmenlerinin dijital okuryazarlık düzeylerinin mesleki kıdeme göre anlamlı bir farklılaşma gösterdiği sonucuna ulaşılmıştır.

Araştırmanın dördüncü alt problemi “Uzaktan eğitim sürecinde ortaokul öğretmenlerin dijital okuryazarlıkları branşa göre değişmekte midir?” Şeklinde ifade edilmiştir. Bu alt probleme ilişkin bulgular tablo 3.4.’te verilmiştir.

Tablo 3. 4: Öğretmenlerin Dijital Okuryazarlık Düzeylerinin Branşa Göre Karşılaştırılması

Alt Boyutlar	Branş	N	Sıra Ortalaması	Sd	X ²	P	Fark
Tutum	Türkçe	93	200.15	6	25.840	.000	Vardır
	Matematik	45	231.40	6			
	Fen Bilimleri	69	169.28	6			
	Sosyal Bilgiler	51	189.59	6			
	İngilizce	45	243.70	6			
	DKAB	27	132.50	6			
	Yetenek Dersleri	69	215.65	6			
Teknik	Türkçe	93	175.42	6	29.024	.000	Vardır
	Matematik	45	250.00	6			
	Fen Bilimleri	69	201.17	6			
	Sosyal Bilgiler	51	209.97	6			
	İngilizce	45	216.60	6			
	DKAB	27	139.83	6			
	Yetenek Dersleri	69	182.52	6			
Bilişsel	Türkçe	93	188.29	6	10.342	.111	Yoktur
	Matematik	45	231.30	6			
	Fen Bilimleri	69	188.52	6			
	Sosyal Bilgiler	51	203.44	6			
	İngilizce	45	211.00	6			
	DKAB	27	158.83	6			
	Yetenek Dersleri	69	213.24	6			
Sosyal	Türkçe	93	194.24	6	19.706	.003	Vardır
	Matematik	45	243.70	6			
	Fen Bilimleri	69	196.67	6			
	Sosyal Bilgiler	51	218.18	6			
	İngilizce	45	202.00	6			
	DKAB	27	128.17	6			
	Yetenek Dersleri	69	195.96	6			
Branş (Genel)	Türkçe	93	192.39	6	18.406	.027	Vardır
	Matematik	45	241.36	6			

Fen Bilimleri	69	192.63	6
Sosyal Bilgiler	51	208.54	6
İngilizce	45	213.00	6
DKAB	27	157.92	6
Yetenek Dersleri	69	218.34	6

P<0.05

Tablo 3.4. incelendiğinde uzaktan eğitim sürecinde ortaokul öğretmenlerinin dijital okuryazarlık düzeylerinin branşa göre farklılaşma durumunu belirlemek amacıyla Kruskal Valliestestinden elde edilen sonuçlar görülmektedir. Ortaokul öğretmenlerinin “Tutum” alt boyutuna ait puanlar ($X^2=25.840$; $Sd=6$; $P=0.000$) şeklindedir. Buna göre uzaktan eğitim sürecinde ortaokul öğretmenlerinin dijital okuryazarlık düzeylerinin tutum alt boyutuna yönelik algılarının branş değişkenine göre anlamlı bir farklılaşma gösterdiği bulunmuştur. Ortaokul öğretmenlerinin “Teknik” alt boyutuna ait puanlar ($X^2=29.024$; $Sd=6$; $P=0.000$) şeklindedir. Buna göre uzaktan eğitim sürecinde ortaokul öğretmenlerinin dijital okuryazarlık düzeylerinin teknik alt boyutuna yönelik algılarının branş değişkenine göre anlamlı bir farklılaşma gösterdiği bulunmuştur. Ortaokul öğretmenlerinin “Bilişsel” alt boyutuna ait puanlar ($X^2=10.342$; $Sd=6$; $P=0.111$) şeklindedir. Buna göre uzaktan eğitim sürecinde ortaokul öğretmenlerinin dijital okuryazarlık düzeylerinin bilişsel alt boyutuna yönelik algılarının branş değişkenine göre anlamlı bir farklılaşma göstermediği bulunmuştur. Ortaokul öğretmenlerinin “Sosyal” alt boyutuna ait puanlar ($X^2=19.706$; $Sd=6$; $P=0.003$) şeklindedir. Buna göre uzaktan eğitim sürecinde ortaokul öğretmenlerinin dijital okuryazarlık düzeylerinin sosyal alt boyutuna yönelik algılarının branş değişkenine göre anlamlı bir farklılaşma gösterdiği bulunmuştur. Uzaktan eğitim sürecinde ortaokul öğretmenlerinin dijital okuryazarlık düzeylerinin branş alt boyutuna yönelik genel puanları ($X^2=18.406$; $Sd=6$; $P=.027$) şeklindedir. Buna göre uzaktan eğitim sürecinde ortaokul öğretmenlerinin dijital okuryazarlık düzeylerinin branşa göre anlamlı bir farklılaşma gösterdiği ve anlamlı farklılaşmanın matematik bransı lehine olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Araştırmanın beşinci alt problemi “Uzaktan eğitim sürecinde ortaokul öğretmenlerin dijital okuryazarlıkları mezuniyet durumlarına göre değişmekte midir?” Şeklinde ifade edilmiştir. Bu alt probleme ilişkin bulgular tablo 3.5.’ te verilmiştir.

Tablo 3. 5: Öğretmenlerin Dijital Okuryazarlık Düzeylerinin Mezuniyet Durumlarına Göre Karşılaştırılması

Alt Boyutlar	Mezuniyet Durumu	N	Sıra Ortalaması	Sıra Toplamı	U	P
Tutum	Lisans	354	201.59	71362.50	7402.500	.438
	Lisansüstü	45	187.50	8437.50		
Teknik	Lisans	354	194.79	68955.50	6120.000	.011
	Lisansüstü	45	241.00	10845.00		
Bilişsel	Lisans	354	201.47	71322.00	7443.000	.461
	Lisansüstü	45	188.40	8478.00		
Sosyal	Lisans	354	197.60	69949.50	7114.500	.230
	Lisansüstü	45	218.90	9850.50		
Mezuniyet Durumları (Genel)	Lisans	354	198.78	70368.00	7533.000	.553
	Lisansüstü	45	209.60	9432.00		

Tablo 3.5. incelendiğinde, uzaktan eğitim sürecinde ortaokul öğretmenlerinin dijital okuryazarlık düzeylerinin mezuniyet durumlarına göre farklılaşma durumunu belirlemek amacıyla Mann Whitney-U testinden elde edilen sonuçlar görülmektedir. Ortaokul öğretmenlerinin “Tutum” alt boyutunda ($U=7402.500$; $P=.438$) şeklindedir. Buna göre uzaktan eğitim sürecinde ortaokul öğretmenlerinin dijital okuryazarlık düzeylerinin tutum alt boyutuna yönelik algılarının mezuniyet durumu değişkenine göre anlamlı bir farklılaşma göstermediği bulunmuştur. Ortaokul öğretmenlerinin “Teknik” alt boyutunda ($U=6120.000$; $P=.11$) şeklindedir. Buna göre uzaktan eğitim sürecinde ortaokul öğretmenlerinin dijital okuryazarlık düzeylerinin teknik alt boyutuna yönelik algılarının mezuniyet durumu değişkenine göre anlamlı bir farklılaşma gösterdiği bulunmuştur. Ortaokul öğretmenlerinin “Bilişsel” alt boyutunda ($U=7443.000$; $P=.461$) şeklindedir. Buna göre uzaktan eğitim sürecinde ortaokul öğretmenlerinin dijital okuryazarlık düzeylerinin bilişsel alt boyutuna yönelik algılarının mezuniyet durumu değişkenine göre anlamlı bir farklılaşma göstermediği bulunmuştur. Ortaokul öğretmenlerinin “Sosyal” alt boyutunda ($U=7114.500$; $P=.230$) şeklindedir. Buna göre uzaktan eğitim sürecinde ortaokul öğretmenlerinin dijital okuryazarlık düzeylerinin sosyal alt boyutuna yönelik algılarının mezuniyet durumu değişkenine göre anlamlı bir farklılaşma göstermediği bulunmuştur. Uzaktan eğitim sürecinde ortaokul öğretmenlerinin mezuniyet durumlarına göre aldıkları genel puanlar ($U=7533.00$; $P=.553$) şeklindedir. Buna göre uzaktan eğitim sürecinde ortaokul öğretmenlerinin dijital okuryazarlık düzeylerinde mezuniyet durumlarına göre anlamlı bir farklılaşma göstermediği bulunmuştur.

4. SONUÇLAR VE ÖNERİLER

Araştırma sonuçları incelendiğinde uzaktan eğitim sürecinde ortaokul öğretmenlerin dijital okuryazarlıklarının yüksek düzeyde olduğu kendilerini dijital okuryazar olarak nitelendirdikleri söylenebilir. Uzaktan eğitim sürecinde öğretmenlerin bilgi ve iletişim teknolojilerini kullanmaktan hoşlandıkları, bilgi ve iletişim teknolojilerini kullanarak daha iyi öğrendikleri ve öğrenmenin daha ilgi çekici olduğunu düşündükleri sonucuna ulaşılmıştır. Ayrıca öğretmenlerin bilgi ve iletişim teknolojilerini kullanılmasının, öğrenmedeki motivasyonu artırdığı, öz-yönetimli ve bağımsız olmalarını sağladığı sonucuna ulaşılmıştır. Literatürde bu sonuçlara ilişkin yapılmış araştırmalar mevcuttur. Bu sonuç Öçal (2017) yaptığı araştırma sonucu ile örtüşmektedir. Öçal (2017) “İlkokul Öğretmenleri Ve Velilerin Kendileri İle Velilerin Çocuklarına İlişkin Dijital Okuryazarlık Yeterlilik Algıları” isimli araştırmasında öğretmenlerin dijital okuryazarlıklarının yüksek düzeyde olduğu sonucuna ulaşmıştır. Cote ve Milliner (2018) “Öğretmenlerin Dijital Okuryazarlığı Üzerine Bir Anket” isimli araştırmada öğretmenlerin dijital okuryazarlık düzeyleri bakımından kendilerini yeterli hissettikleri sonucuna ulaşmışlardır. Doyle Jones (2015) “İlkokullarda Görevli Öğretmenlerin Dijital Teknolojileri Kullanırken Karşılaştıkları Zorluklarda Dijital Okuryazarlığın Önemi” isimli çalışmada öğretmenlerin okuryazarlıklarının yüksek düzeyde olduğu sonucuna ulaşmıştır. Yapılan çalışmalar ile bu araştırmadan elde edilen sonuçlar paralellik göstermektedir. Elde edilen sonuçlardan hareketle öğretmenlerin dijital okuryazarlık düzeylerinin yüksek olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Araştırma sonuçları cinsiyete göre karşılaştırıldığında uzaktan eğitim sürecinde ortaokul öğretmenlerinin cinsiyetleri ile dijital okuryazarlıkları arasında erkek öğretmenler lehine anlamlı farklılık görüldüğü sonucu elde edilmiştir. Başka bir deyişle ortaokul öğretmenlerinin cinsiyetlerinin, dijital okuryazarlık düzeyleri üzerinde etkisi olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Bu sonuç Korkmaz (2020) tarafından yapılan araştırma ile örtüşmektedir. Korkmaz (2020) “Sınıf Öğretmenlerinin Dijital Okuryazarlık Yeterlik Algılarını Karşılaştırmalı Olarak İncelenmesi” isimli araştırma sonuçları cinsiyet değişkeni açısından incelendiğinde erkek öğretmenler lehine anlamlı farklılık gösterdiği sonucu elde edilmiştir. Yaman (2019) “Sosyal Bilgiler Öğretmen Adaylarının Dijital Okuryazarlık Düzeylerinin İncelenmesi” isimli araştırmasında sosyal bilgiler öğretmen adaylarının cinsiyetleri ile dijital okuryazarlık düzeyleri arasında anlamlı bir farklılık olmadığı sonucuna ulaşmıştır. Seferoğlu (2005) tarafından yapılan “İlköğretim Öğretmenlerinin Bilgisayara Yönelik Öz-Yeterlilik Algıları” isimli çalışmada öğretmenlerin cinsiyetleri ile öğretmenlerin dijital okuryazarlıkları arasında anlamlı bir farklılaşma olmadığı sonucuna ulaşılmıştır. Araştırma sonuçları mesleki kıdeme göre karşılaştırıldığında uzaktan eğitim sürecinde ortaokul öğretmenlerinin dijital okuryazarlık düzeylerinin tutum, teknik, bilişsel ve sosyal değişkenlerine ait puan ortalamalarının mesleki kıdem değişkeni bakımından anlamlı farklılık gösterdiği sonucuna ulaşılmıştır. Ortaokul öğretmenlerinin kıdemlerinin artması ile dijital okuryazarlık düzeylerinin azaldığı sonucu elde edilmiştir. Bu sonuç Demirbağ (2021) yaptığı araştırma sonucu ile örtüşmektedir. Demirbağ(2021) “Öğretmenlerin Dijital Okuryazarlık Düzeyleri İle Araştırma Okuryazarlık Becerileri Arasındaki İlişki” isimli araştırmada öğretmenlerin dijital okuryazarlık düzeylerinin mesleki kıdem değişkenine göre anlamlı bir farklılık gösterdiği sonucuna ulaşılmıştır. Araştırmada 5-9 yıl hizmet süresine sahip olan öğretmenlerin dijital okuryazarlık düzeylerinin diğer hizmet süresi aralıklarındaki öğretmenlere göre daha yüksek olduğu sonucuna ulaşmıştır. Korkmaz (2020) “Sınıf Öğretmenlerinin Dijital Okuryazarlık Seviyelerinin Belirlenmesi” isimli araştırmada sınıf öğretmenlerinin mesleklerinde geçirmiş oldukları hizmet sürelerinin artmasıyla dijital okuryazarlık düzeylerinin düştüğü sonucuna ulaşmıştır. Araştırma sonuçları branşa göre karşılaştırıldığında uzaktan eğitim sürecinde ortaokul öğretmenlerinin dijital okuryazarlık düzeyleri ile branş değişkeni arasında matematik branşı lehine anlamlı farklılık bulunduğu sonucuna ulaşılmıştır. Bu sonuç Arslan (2019) yaptığı araştırma sonucu ile örtüşmektedir. Arslan (2019) “İlkokullarda Ve Ortaokullarda Görev Yapan Öğretmenlerin Dijital Okuryazarlık Düzeylerinin Çeşitli Değişkenler Açısından İncelenmesi” isimli araştırmada öğretmenlerin dijital okuryazarlık düzeylerinin branş değişkenine göre anlamlı bir farklılaşma gösterdiği; bilişim, matematik ve fen bilimleri branşlarında görevli öğretmenlerinin dijital okuryazarlık düzeylerinin diğer branşlarda görevli olan öğretmenlere göre daha yüksek olduğu sonucuna ulaşmıştır. Akkoyunlu ve Kurbanoglu (2003) “Öğretmenlerin Bilgi Okuryazarlığı Ve Öz-Yeterlilik İnancı Üzerine Bir Çalışma” isimli araştırmada öğretmenlerin dijital okuryazarlık düzeylerinin branş değişkenine göre anlamlı bir farklılık gösterdiği; bilişim, ve fen bilimleri öğretmenlerinin dijital okuryazarlık düzeylerinin diğer branşlara göre daha yüksek olduğu sonucunu elde etmişlerdir. Araştırmalarda farklı sonuçlar da elde edilmiştir. Özoglu (2019) “Öğretmen Adaylarının Yaşam Boyu Öğrenme Eğilimleri İle Dijital Okuryazarlıkları Arasındaki İlişki” isimli araştırmada öğretmen adaylarının öğrenim gördükleri bölümlerle dijital okuryazarlıkları arasında anlamlı bir olmadığı sonucuna ulaşmıştır. Araştırma sonuçları mezuniyet durumlarına göre karşılaştırıldığında uzaktan eğitim sürecinde ortaokul öğretmenlerinin dijital okuryazarlık düzeyleri ile mezuniyet durumu değişkeni açısından anlamlı farklılık göstermediği sonucuna

ulaşmıştır. Bu sonuç Arslan (2019) yaptığı araştırma sonucu ile örtüşmektedir. Arslan (2019) “İlkokullarda Ve Ortaokullarda Görev Yapan Öğretmenlerin Dijital Okuryazarlık Düzeylerinin Çeşitli Değişkenler Açısından İncelenmesi” isimli çalışmada ilkök ve ortaokullarda görev yapan öğretmenlerin dijital okuryazarlık düzeylerinin mezuniyet durumları değişkenine göre anlamlı bir farklılık göstermediği sonucuna ulaşmıştır. Araştırmalarda farklı sonuçlar da elde edilmiştir. Özer (2021) “Sınıf Öğretmenlerinin 21. Yüzyıl Becerilerine Yönelik Yeterlik Algıları İle Dijital Okuryazarlık Düzeyleri Arasındaki İlişkinin İncelenmesi” isimli çalışmada lisans ile yüksek lisans mezunu öğretmenlerin dijital okuryazarlık düzeyleri arasında anlamlı bir farklılaşma görülmemiş; doktora mezunu öğretmenlerin, lisans ve yüksek lisans mezunu öğretmenlere göre dijital okuryazarlık düzeylerinin daha yüksek olduğu sonucuna ulaşmıştır. Öçal (2017) “İlkokul Öğretmenleri Ve Velilerin Kendileri İle Velilerin Çocuklarına İlişkin Dijital Okuryazarlık Yeterlilik Algıları” isimli çalışmada öğretmenlerin mezuniyet durumlarının dijital okuryazarlık düzeyleri üzerinde etkili olduğunu ifade etmiş, yüksek lisans mezunu öğretmenlerin dijital okuryazarlık düzeylerinin lisans mezunu öğretmenlere göre daha yüksek olduğu sonucuna ulaşmıştır. Araştırma bulgularından hareketle şu önerilerde bulunulabilir

- ✓ Uzaktan eğitim sürecinde ortaokul öğretmenlerinin dijital okuryazarlık düzeyleri karşılaştırıldığında (cinsiyete, mesleki kıdeme, biraş) anlamlı farklılık gösterdiği görülmüştür. Bu farklılıkların nedenleri araştırılarak, bu farklılıkların giderilmesine yönelik çalışmalar yapılabilir.
- ✓ Bu araştırmanın örneklemini genişletilerek farklı eğitim kademelerinde benzer araştırmalar yapılabilir.
- ✓ Çeşitli eğitim kademelerinde görev yapan öğretmenlerin dijital okuryazarlıkları karşılaştırılarak incelenebilir.
- ✓ Dijital okuryazarlık kavramıyla ilgili yapılacak çalışmalarda farklı değişkenler kullanılarak araştırmalar yapılabilir.

KAYNAKÇA

- Akkoyunlu, B.& Kurbanoglu, S. (2003). Öğretmen Adaylarının Bilgi Okuryazarlığı Ve Bilgisayar Öz-Yeterlik Algıları Üzerine Bir Çalışma. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 24, 1-10.
- Arslan, S. (2019). *İlkokullarda ve Ortaokullarda Görev Yapan Öğretmenlerin Dijital Okuryazarlık Düzeylerinin Çeşitli Değişkenler Açısından İncelenmesi*. Yüksek Lisans Tezi. Sakarya Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- Aviram, R. & Alkalai, Y. (2006). Towards A Theory Of Digital Literacy: Three Scenarios For The Next Steps. *European Journal Of Open Distance E-Learning*, 9(1), 1.
- Benedetto, R. (2006). *How Do Independent School Leaders Build The Educational Technology Leadership Capacity Of The School*. Yayınlanmamış Doktora Tezi. Pennsylvania: Drexel University.
- Boyacı, Z. (2019). *Öğretmen Adaylarının Yaşam Boyu Öğrenme Eğilimleri İle Dijital Okuryazarlık Düzeyleri Arasındaki İlişki (Düzce Üniversitesi Örneği)*. Yüksek Lisans Tezi. Sakarya: Sakarya Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- Cote, T. & Milliner, B. (2018). A Survey Of Ffl Teachers’ Digital Literacy: A report from a Japanese university. *Teaching English with Technology*, 4, 71-89.
- Eker, C. (2015). Öğretmenlik uygulaması dersinin sınıf öğretmeni adaylarının mesleki yeterlilikleri kazanmaları üzerine etkisi, *Eğitim ve Öğretim Araştırmaları Dergisi*, 4(4), 246-256.
- Eker, C. & Kurum, M. (2021). “21. Yüzyıl Becerileri Açısından Hayat Bilgisi Dersi Öğretim Programının Değerlendirilmesi”, *International Social Mentality and Researcher Thinkers Journal*, (Issn:2630-631X) 7(46): 1211-1221
- Eker, C. & Akar Elekoğlu, A. (2020). Ortaokul Türkçe dersi öğretim programı kazanımlarının 21. yüzyıl becerileri açısından incelenmesi. *The Journal of International Education Science*, 24 (7), 1-19. DOI: <http://dx.doi.org/10.29228/INESJOURNAL.44584>
- Erdoğan, D. ve Eker, C. (2020). Türkçe Öğretmen Adaylarının 21. yy Becerileri ile Yaşam Boyu Öğrenme Eğilimleri Arasındaki İlişkinin İncelenmesi, *Karaelmas Journal of Educational Sciences*, 8 (1), 118-148.
- Eshet, Y. (2002). *Digital Literacy: A New Terminology Framework And Its Application To The Design Of Meaningful Technology-Based Learning Environments*. P. Barker, and S. Rebelesky, *Proceedings Of*

Edmedia, 2002 World Conference On Educational Multimedia, Hypermedia, and Telecommunication, Norfolk, Na: Association For The Advancement Of Computing In Education,493-495.

Gilster, P. A. (2017). New Digital Literacy A Conversation. *Educational Leadership*, 55, 6-11.

Hamutoğlu, N. B., Güngören, Ö. C., Kaya Uyanık, G., & Gür Erdoğan, D. (2017). Dijital okuryazarlık ölçeği: Türkçe'ye Uyarlama Çalışması, *Ege Eğitim Dergisi*, 18(1), 408- 429.

Hatlevik, O.E. (2009). How to Identify and Understand Digital Literacy Among 9th Grade Norwegian Students. *Nordic Journal of Digital Literacy*, 4(34), 159-174.

Hull, G.A., Mikulecky, L., St. Clair, R. Ve Kerka, S. (2003). *Multiple Literacies: A Compilation For Adult Educators Columbus, Ohio: Cete. Eylül 05, 2021* <https://www.yok.gov.tr> adresinden alındı.

Karasar, N. (2016). *Bilimsel Araştırma Yöntemi:Kavramlar İlkeler Ve Teknikler*. Ankara: Nobel Akademik Yayıncılık.

Kim, K. T. (2019). The Structural Relationship Among Digital Literacy, Learning Strategies, And Core Competencies Among South Korean College Students. *Educational Sciences: Theory And Practice*,19(2), 9.

Korkmaz, M. (2020). *Sınıf Öğretmenlerinin Dijital Okuryazarlık Seviyelerinin Belirlenmesi*. Yüksek Lisans Tezi. Eskişehir: Eskişehir Osmangazi Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü.

Malhotra, N.K. (2004). *Marketing Research an Applied Orientation*, 4. Edition, Pearson Prentice Hall, New Jersey.

Morrison, R. & Garcia, L. (2011). *From Embedded To Integrated: Digital Information Literacy And New Teaching Models For Academic Librarians. In Acrl National Conference. Haziran 7, 2021 tarihinde* https://digitalcommons.nl.edu/faculty_publications/6adresinden alındı.

Onursoy, S. (2018). Üniversite Gençliğinin Dijital Okuryazarlık Düzeyleri: Anadolu Üniversitesi Öğrencileri Üzerine Bir Araştırma. *Gümüşhane Üniversitesi İletişim Fakültesi Elektronik Dergisi*, 6(2), 989-1013.

Öçal, F. (2017). *İlkokul Öğretmenleri Ve Velilerin Kendileri İle Velilerin Çocuklarına İlişkin Dijital Okuryazarlık Yeterlilik Algıları*. Yüksek Lisans Tezi. Ankara: Gazi Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü.

Özer M. (2021). *Sınıf Öğretmenlerinin 21.Yüzyıl Becerilerine Yönelik Yeterlik Algıları İle Dijital Okuryazarlık Düzeyleri Arasındaki İlişkinin İncelenmesi*. Yüksek Lisans Tezi. Elazığ: Fırat Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü.

Özerbaş, M. A. & Kuralbayeva, A. (2018). Türkiye Ve Kazakistan Öğretmen Adaylarının Dijital Okuryazarlık Düzeylerinin İncelenmesi, *MSKU. Journal Of Education*, 5(1), 2148-6999.

Özođlu C. (2019). *Öğretmen Adaylarının Yaşam Boyu Öğrenme Eğilimleri İle Dijital Okuryazarlıkları Arasındaki İlişki (Anadolu Üniversitesi Eğitim Fakültesi Örneği)*. Yüksek Lisans Tezi. Eskişehir: Anadolu Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü.

Seferoğlu, S. S. & Akbıyık, C. (2005). İlköğretim Öğretmenlerinin Bilgisayara Yönelik Özyeterlik Algıları Üzerine Bir Çalışma. *Eurasian Journal of Educational Research*, 19, 89-101. Eylül 06, 2021 tarihinde [http://yunus.hun.edu.tr/sadi/yayin/SeferogluAkbıyık_2005_Ogretmen Oz Yeterlik. pdf](http://yunus.hun.edu.tr/sadi/yayin/SeferogluAkbıyık_2005_Ogretmen_Oz_Yeterlik.pdf) adresinden alındı.

Yaman, C. (2019). *Sosyal Bilgiler Öğretmen Adaylarının Dijital Okuryazarlık Düzeylerinin İncelenmesi (Niğde Ömer Halisdemir Üniversitesi Örneği)*. Niğde: Niğde Ömer Halisdemir Üniversitesi, Türkçe Ve Sosyal Bilimler Eğitimi Anabilim Dalı